Vuoden 2027 talousarvio ja taloussuunnitelmavuodet 2028-2029

Kunnanhallitus 04.11.2026 § 223

Valmistelu/lisätiedot

talouspäällikkö Kaija-Leena Tuomisto, puh. 040-836 2153 tai etunimi.sukunimi@askola.fi

Kunnanhallitus hyväksyi talousarvio 2027 suunnitteluohjeet ja talousarvioraamin kokouksessan 12.8.2026. Voimassa oleva kuntastrategia sekä kunnanvaltuuston 1.9.2025 hyväksymä tulevaisuusohjelma talouden tasapainottamiseksi ohjaavat talousarviovalmistelua. Talousarvion tavoitteena on edelleen panostaa kunnan elinvoimaan ja kuntalaisten hyvinvointiin.

Lisäksi kuntalain 110 § ohjeistaa talousarvion laadintaa näin: ”Talousarvio ja -suunnitelma, valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.”

Vuosi 2027 on tulorahoituksen (verotulot, valtionosuudet, toimintatuotot, rahoitustuotot) ennustettavuuden osalta haasteellista. Verojen kertymäksi arvioidaan 13,2 miljoonaa euroa, valtionosuuksien arvio on 3,1 miljoonaa euroa, toimintatuottoja 4,0 miljoonaa euroa ja rahoitustuotot 0,1 miljoonaa euroa.

Toimintatuottojen kertymää alentaa kunnan talousarviossa mm. palvelukeskus Mäntyrinteen vuokrasopimuksen päättyminen hyvinvointialueen kanssa 1.2.2027 alkaen. Kokonaisuudessaan tulorahoituksen kertymäarvio verrattuna kuluvaan vuoteen alenee. Suunnitelmavuosien osalta tulorahoituksen ennustettavuutta haastaa aleneva oppilasmäärä ja asukasluku.

Toimintakuluja on talousarviossa 19,2 miljoonaa euroa, joka on vajaa 370 000 euroa enemmän kuin kuluvan vuoden muutettu talousarvio. Toimintakuluissa voimmakkain kasvu on henkilöstökuluissa, joiden kasvua pääosin selittää työehtosopimusten mukaiset palkankorotukset, joiden vaikutus on 2,8 prosenttia 1.4.2027 alkaen. Henkilöstökuluihin sisältyy säästötavoite 0,3 miljoonaa euroa koko kunnan tasolla, joiden kohdentaminen eri palvelualueille selviää vuoden 2027 aikana käytävien yhteistoimintaneuvotteluiden lopputuloksena.

Sitova toimintakate, joka muodostuu eri palvelualueiden sitovista toimintakatteista, on 15,2 miljoonaa euroa. Toimintakate on vajaa 630 000 euroa huonompii kuin muutettu talousarvio 2026. Tämä tarkoittaa, että kunnan talous on kiristymässä, koska toimintakulujen kasvu on voimakas tulorahoitukseen nähden.

Verotulojen (tulovero, kiinteistövero, yhteisövero) on arvioitu kasvavan kohtuullisen hyvän työllisyystilanteen sekä ansiotason nousun ja samaan aikaan varovaisesti arvioidun talouskasvun seurauksena yhteensä noin 0,4 miljoonaa euroa.

Valtionosuuksien kertymässä on pyritty ottamaan huomioon valtiohallinnon valtionosuusleikkaukset sekä -kasvutkin. Vuoden 2027 valtionosuuden perusta on vuoden 2025 tiedoissa.

Rahoituserät sisältävät vieraan pääoman korkokulut sekä sijoitustoiminnan tulot ja menot. Lainakannan kasvu ja korkokannan muutokset heijastuvat korkotulojen kasvuun maltillisesti. Rahoituserissä on noin 0,2 miljoonaa euroa ennustettu kertyvän sijoitustoiminnan osakkeiden myyntivoitoista.

Poistojen määrää määrä pysyy pääosin kuluvan vuoden tasolla.

Tilikauden tulostavoite talousarviovuodelle 2027 muodostuu alijäämäiseksi reilu 0,5 miljoonaa euroa. Kasvaneet toimintakulut ja heikentynyt tulorahoitus luo kovan haasteen kuntataloudelle vuonna 2027 ja taloussuunnitelmavuosille 2028-2029. Kunnan talouden suunnitelmavuosien tasapainoon saaminen edellyttää tulevaisuusohjelman mukaisten toimenpiteiden jatkovalmistelua ja toimeenpanoa.

Jokainen lautakunta on kuntastrategian mukaisesti hyväksynyt lautakuntatasoiset toiminnalliset tavoitteet ja johtanut niistä valtuustotason tavoitteet palvelualueille. Valtuusto hyväksyy nämä esitetyt toiminnalliset tavoitteet euromääräisten tavoitteiden rinnalla.

Investointiesitykset lautakunnista on laadintaohjeen mukaan annettu ja elinympäristö-lautakunta on käsitellyt investointiesityksiä vuosille 2027-2029 kokouksessaan 20.10.2026. Kunnanjohtajan esityksessä on iInvestointien yhteismääräksi tulevaisuusohjelman perusteella määritelty miljoona euroa. Investointiesitys jakaantuu taseryhmittäin ja sitovuuden mukaan seuraavasti:
- talonrakennus 0,66 milj. €
- kiinteät rakenteet ja laitteet 0,28 milj. €
- koneet ja laitteet 0,06 milj. €
- aineeton omaisuus sekä myyntitulot käyttöomaisuudesta yhteensä 0,00 milj. €.

Investoinnit ovat sitovia talousarviovuoden 2027 osalta investointien taseryhmittäin.

Talousarvion sitovuus on esitetty talousarviokirjassa.

Talousarvio 2027 ja taloussuunnitelma 2028-2029 sisältää lautakunnittain käyttötalousosan toiminnalliset ja euromääräiset tavoitteet sekä tunnuslukuja, investointisuunnitelman vuodelle 2027 sekä rahoitusosan. Taloussuunnitelmavuodet 2028-2029 ovat suuntaa antavia ja tarkentuvat aina vuosittain talousarviolaadinnan yhteydessä sekä käyttötalouden että investointien osalta.

Lautakuntien päättämät lautakuntatasoiset talousarvioesitykset on koottu omaan dokumenttiin.

Talousarvion täytäntöönpano-ohjeiden perusteet ovat osana talousarviokirjaa.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Annu Räsänen

Päätösehdotus

Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle hyväksyttäväksi talousarvion 2027 ja suunnitelmavuodet 2028-2029.

Kunnanhallitus hyväksyy talousarvion täytäntöönpano-ohjeiden perusteet osana talousarviokirjaa. Lisäksi kunnanhallitus antaa oikeudet teknisiin korjauksiin kunnanjohtajalle ja talouspäällikölle.

Pöytäkirja tämän pykälän osalta tarkastetaan välittömästi kokouksessa.

Päätös

Keskustelun kuluessa tuli seuraavat vastaesitykset:

Tero Aaltosen vastaesitys:

"Vuonna 2026 tehdystä alaskirjauksista johtuen, korjataan sivulta 32, rivi - muut toimintakulut luvuksi -245 420 €".

Mikko Maukonen ja Taija Kämäräinen kannattivat Aaltosen tekemää vastaesitystä.

Mikko Maukosen vastaesitys:

"Lisätään osakkeiden myyntivoittoihin 50 000 €".

Taija Kämäräinen kannatti Mikko Maukosen tekemää vastaesitystä.

Matti Jäppilän esitys:

"Ehdotan talousarvioesityksen 2027 palauttamista uudelleen valmisteltavaksi. Virheiden korjaamiseksi ja kunnanjohtajan esityksen saamiseksi positiiviseksi tai nollaan".

Tero Aaltonen kannatti Matti Jäppilän tekemää esitystä.

Koska oli tehty kunnanjohtajan päätösehdotuksesta poikkeavia kannatettuja esityksiä, suoritettiin äänestys.

I Tero Aaltosen vastaesitys

Puheenjohtaja tiedusteli voidaanko Tero Aaltosen vastaesitys hyväksyä yksimielisesti. Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti Tero Aaltosen vastaesityksen.

II Mikko Maukosen vastaesitys

Puheenjohtaja ehdotti äänestystavaksi sähköistä äänestystä siten, että ne, jotka kannattavat kunnanjohtajan päätösehdotusta äänestävät "JAA" ja ne, jotka kannattavat Mikko Maukosen vastaesitystä äänestävät "EI".

Kunnanjohtajan esitystä kannatti 2 (Matti Jäppilä, Tero Aaltonen) ja Mikko Maukosen esitystä 5 (Huuskonen Veikka, Kämäräinen Taija, Suominen Tero, Lind Petra).

Näin ollen puheenjohtaja totesi, että Mikko Maukosen esitys tuli kunnanhallituksen päätökseksi.

III Matti Jäppilän esitys

Puheenjohtaja totesi, että koska oli tehty esitys asian uudelleen valmistelusta, tulee asiasta äänestää.

Puheenjohtaja ehdotti äänestystavaksi sähköistä äänestystä siten, että ne, jotka kannattavat asian käsittelyn jatkamista äänestävät "JAA" ja ne, jotka kannattavat asian uudelleen valmistelua äänestävät "EI".

Asian käsittelyä kannatti 4 (Mikko Maukonen, Kämäräinen Taija, Suominen Tero, Huuskonen Veikka) ja uudelleen valmistelua 3 (Jäppilä Matti, Aaltonen Tero ja Lind Petra).

Merkitään pöytäkirjaan, että Jouni Vilkki saapui kokoukseen klo 18.12 ja Hanna Simola klo 18.24. Kokouksessa pidettiin tauko klo 19.11-19.26.

Merkitään pöytäkirjaan, että talouspäällikkö Kaija-Leena Tuomisto oli kokouksessa asiantuntija klo 17.10-20.25, palvelualuejohtaja Janne Mäkinen klo 17.10-18.01 ja palvelualuejohtaja Esko Halmesmäki klo 17.10.-18.37.

Täytäntöönpano valtuusto

Kunnanvaltuusto 11.11.2026
99/02.02.00/2026

Päätösehdotus

Valtuusto hyväksyy talousarvion 2027 ja suunnitelmavuodet 2028-2029.

Päätös